
Educație / Nivel educațional

*Definiții, publicații și sisteme de indicatori statistici
Date și informații oficiale. Evoluții*

După publicarea articolului „Cultură - Culturalizare” (RRS nr. 1/2012) continuăm o altă prezentare, cu referire la **procesul de educație**.

Educație: Ansamblul măsurilor aplicate în mod conștient și sistematic în vederea formării omului, a dezvoltării însușirilor sale intelectuale, morale și fizice...

Prin **educație** în sens restrâns, se înțeleg măsurile privind formarea caracterului și comportarea omului în societate. **Educația** se desfășoară în primul rând în cadrul **procesului instructiv-educativ organizat**, care **se desfășoară în școală**. Familia, mediul înconjurător, diversele instituții culturale, împrejurările vieții - exercită **influență asupra educației**. Procesul de educare include și **reeducarea**. (Dicționarul Enciclopedic Român / Academia Română).

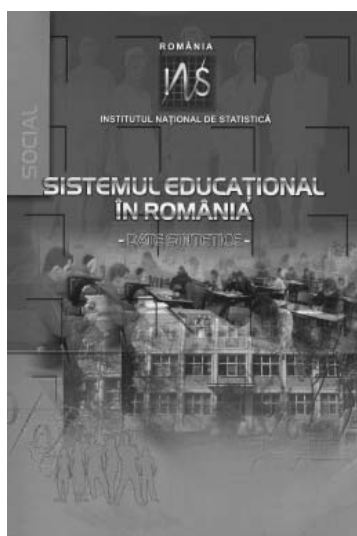
- **Educația și formarea profesională** a copiilor, tinerilor și a adulților au ca finalitate principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, deprinderi, abilități și aptitudini ... (Art. 4)

Învățarea pe tot parcursul vieții este un drept garantat de lege.

Învățarea pe tot parcursul vieții include totalitatea activităților de învățare realizate de fiecare persoană, începând cu educația timpurie, în scopul dobândirii de cunoștințe, formării de deprinderi/abilități și dezvoltării de aptitudini semnificative din perspectivă personală, civică, socială și/sau ocupațională. (Art. 13 - Legea educației naționale / Decret / nr. 3/ 4.01.2011)

Nivel educațional: Treaptă de învățământ pentru instruire (elementară, medie, superioară) conform Programelor de învățământ.

Publicația statistică “**Sistemul educațional în România**” - editată de INS, cuprinde date și informații obținute din sectorul public și privat, pe niveluri de educație, cu deosebire din anul școlar/universitar 2009/2010, cât și utile precizări

cu privire la stadiile de instruire, potrivit Clasificării Internaționale Standard a Educației (ISCED 97):

- **Primul stadiu de instruire** (Învățământ preșcolar, corespunzător **nivelului zero**)
- **Asigurarea elementelor de bază ale educației** (Învățământ primar, corespunzător **nivelului unu**)
- **Instruire pe cel puțin 4 ani** (Învățământ secundar inferior, învățământ gimnazial, **nivelul doi**)
- **Asigurarea educației generale și/sau specializate** (Învățământ secundar superior, învățământul liceal și profesional, **nivelul trei**)
- **Instruire de tip vocațional** (Învățământul post-secundar, învățământul post-liceal, **nivelul patru**)
- **Învățământul superior**, de lungă durată și scurtă durată - colegii (Învățământul terțiar, condiționat de admitere: absolvirea învățământului secundar)

Sistemul de indicatori statistici privind procesul de educație prezent în publicații este structurat în concordanță cu tipurile de învățământ, pe niveluri de educație și pe forme de proprietate.

Datele și informațiile din cele mai recente publicații statistice editate au la bază rezultatele cercetărilor statistice organizate de INS, fiind furnizate de unitățile de învățământ de toate tipurile din cadrul județelor și regiunilor de dezvoltare.

Pe niveluri de educație, seriile de date sunt evidențiate pe ani începând cu anul școlar 2005/2006 până în 2010/2011, potrivit sistemului de indicatori elaborat, cu referire la: **învățământul preșcolar** (grădinițe de copii, copii înscriși, personalul didactic existent).

Învățământul primar și gimnazial (școli, elevi înscriși în clasele I - VIII, personalul didactic existent). Sunt prezentate separat date și informații pentru **învățământul special**.

Învățământul liceal (licee, elevi înscriși, personalul didactic existent).

Învățământul profesional și de ucenici (școli, elevi înscriși, personalul didactic existent). Sunt prezentate separat date și informații pentru învățământul de ucenici.

Învățământul post-liceal și de maiștri (școli, elevi înscriși, personalul didactic existent). Se prezintă separat învățământul de maiștri.

Învățământul superior (instituții de învățământ superior, facultăți, studenți înscriși, personalul didactic existent). Sunt evidențiate date și informații privind învățământul de scurtă durată (colegii) și pentru studenții străini care studiază în România.

Au fost calculate pentru toți elevii și studenții - rate la 10.000 de locuitori, separat pentru fiecare an de învățământ.

Pentru analiza dezvoltării și evoluției procesului de educație din România sunt prezentate și alte categorii de indicatori (date și informații statistice oficiale cuprinse în publicațiile editate de INS) referitoare la: Populația școlară și personalul didactic pe niveluri de educație și sexe, absolvenții pe niveluri de educație (învățământ, de zi, seral, cu frecvență redusă și deschis la distanță); Populația școlară pe niveluri de educație și tipuri de școli (așa cum rezultă din Clasificarea Internațională Standard a Educației/CISE); Gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară (date statistice prezentate în procente pe grupe de vârstă - pe total și sexe: masculin și feminin); Elevii înscriși în învățământul preuniversitar (după studiul limbilor moderne: engleză, franceză, germană, rusă și altele); Învățământul preuniversitar (după limba de predare: limba română și limbile minorităților naționale); Învățământul liceal (pe profiluri: licee și colegii teoretice - inclusiv liceele de informatică, licee industriale - inclusiv liceele de metrologie, liceele agricole, liceele silvice, liceele agromontane, licee veterinare; licee economice, administrative și de servicii; școli normale, licee de artă, licee cu program de educație fizică, licee militare, seminarii teologice, licee speciale; datele și informațiile statistice oficiale se referă la numărul de licee, elevi înscriși, absolvenți și personalul didactic - separat pentru fiecare an de învățământ).

Pentru **învățământul profesional, de ucenici, postliceal și de maiștri** - indicatorii statistici se referă la elevii înscriși și absolvenții din fiecare an de învățământ din fiecare tip de școală și pe fiecare profil de pregătire (construcții de mașini, electrotehnică și electrocasnică, mine, petrol etc).

Învățământul special (învățământul preșcolar și separat învățământul primar/gimnazial).

În **învățământul superior** (învățământ de zi, seral, cu frecvență redusă, deschis la distanță) datele și informațiile statistice se referă - pe localități, la: instituțiile de învățământ superior, facultăți, studenți înscriși și personalul didactic - separat pe fiecare an universitar. Se prezintă date și informații inclusiv pe grupe de specializări: tehnice, medico-farmaceutice, științe economice, științe juridice, universitar - pedagogic și artistic (absolvenții).

Publicațiile statistice care prezintă diverse evoluții din procesul de educație, cuprind serii de date și informații privind elevii care au promovat testul național la clasa a VIII-a și examenul de bacalaureat, cât și cu privire la rata abandonului și învățământul preuniversitar. Datele prezentate în procente se referă la situația din învățământul primar și gimnazial, învățământul liceal și de ucenici, postliceal și de maiștri.

Dintre publicațiile editate de Institutul Național de Statistică trebuie apreciate: **Anuarele Statistice ale României, Sistemul Educațional din**

România - date sintetice, lucrările anuale privind statistica educației; **Statistica teritorială** (inclusiv pe CD), cât și publicațiile Direcțiilor județene (Anuare și Breviare).

Evoluții/comparații potrivit datelor și informațiilor oficiale publicate în Anuarul Statistic al României /2011

I. ÎNVĂȚĂMÂNTUL PE NIVELURI DE EDUCAȚIE, ÎN DOI ANI ȘCOLARI/UNIVERSITARI (ÎNVĂȚĂMÂNT DE ZI, SERAL, CU FRECVENȚĂ REDUSĂ ȘI DESCHIS LA DISTANȚĂ)

	2005/2006	2010/2011
	1	2
Învățământ preșcolar		
Grădinițe de copii	3.769	1.498
Copii înscriși	648.338	673.736
Personal didactic	35.755	37.353
Învățământ primar și gimnazial		
Școli	6.411	4.248
Elevi înscriși (clasele I-VIII)	1.900.561	1.691.441
Personal didactic	144.489	125.005
Învățământ liceal		
Licee	1.410	1.643
Elevi înscriși	767.439	866.543
Personal didactic	61.914	59.609
Învățământ profesional		
Școli	90	5
Elevi înscriși	284.412	54.538
Personal didactic	6.234	116
Învățământ post-liceal și de maiștri		
Școli	78	86
Elevi înscriși	43.617	69.967
Personal didactic	26	13
Învățământ superior		
Instituții de învățământ superior	107	108
Facultăți	770	629
Studenți înscriși	716.464	673.001
Personal didactic	31.543	29.746

În anul școlar/universitar 2010/2011 comparativ cu anul 2005/2006 (într-un interval de șase ani) s-au înregistrat câteva schimbări determinate - în principal - de situația demografică și de migrație. A scăzut numărul grădinițelor de copii (- 2.271) și numărul școlilor din învățământul primar și gimnazial (- 2163).

Într-o proporție mai mică a scăzut numărul școlilor din învățământul profesional (- 85) și în învățământul superior, numărul facultăților (- 141). S-au înregistrat fluctuații în privința numărului copiilor înscriși în grădinițele de copii în creștere (+ 25.398) și scădere la numărul elevilor înscriși (clasele I-VIII) din învățământul primar și gimnazial (- 209.120). În învățământul profesional, numărul elevilor înscriși a scăzut considerabil (- 229.874) și a crescut în învățământul post-liceal și de maiștri (+26.350). Scădere s-a înregistrat și la numărul studenților înscriși în facultăți (- 43.463). La numărul personalului didactic, cea mai mare diferență (- 19.484) s-a înregistrat în învățământul primar și gimnazial.

Creșterea numărului la personalul didactic s-a înregistrat numai în învățământul preșcolar (+ 1.598).

Numărul absolvenților a fost în scădere în ultimii 2-3 ani, comparativ cu anul școlar 2005/2006, în învățământul gimnazial și în învățământul profesional. Diminuarea cea mai mare a numărului de absolvenți a fost înregistrată la școlile profesionale.

Creșterea numărului de absolvenți s-a înregistrat la învățământul liceal, învățământul de maiștri, învățământul post-liceal, cât și într-o proporție însemnată în învățământul superior.

II. ÎNVĂȚĂMÂNTUL DIN ROMÂNIA - INSTITUȚII PRIVATE

În instituțiile de învățământ din sectorul privat, numărul de unități a crescut (în anul 2010/2011 comparativ cu 2005/2006) cu 51 de unități (21 de unități în învățământul liceal). În anul universitar 2010/2011, au existat 52 de unități de învățământ superior.

În ultimi 2-3 ani de învățământ, din instituțiile private, cel mai mare număr de absolvenți s-a înregistrat în învățământul liceal și în cel superior. În anul universitar 2009/2010, în instituțiile private din România, numărul a fost de 97.422 absolvenți, comparativ cu 26.336 absolvenți în anul universitar 2005/2006.

În lucrarea „Sistemul educațional în România” - ultima variantă - editată de INS, prezentarea datelor și informațiilor statistice **se referă, în principal, pentru anul școlar/universitar 2009/2010**. Este o publicație

complexă, de valoare, structurată în trei părți, cuprinzând importante date și informații cu privire la: **Populația școlară** (pe niveluri de educație, până la învățământul superior inclusiv); **Performanțele școlare** (la sfârșitul anului școlar/universitar, abandonul școlar și absolenții la sfârșitul anului școlar/universitar); **Resursele sistemului educațional** (umane, materiale și financiare). Publicația cuprinde și sugestive reprezentări grafice (54 de grafice), un număr de 45 de tabele (date pe grupe de vârstă, sexe, medii, regiuni de dezvoltare, forme de proprietate și alte caracteristici de grupare).

În opinia noastră merite deosebite în realizarea lucrării are colectivul de autoare: Nicoleta Adamescu, Tamara Antoaneta Cîrlig, Gabriela Deacu și Irina Necșescu, împreună cu Georgeta Marinela Istrate (director) - coordonatoarea ediției. În egală măsură, merite și apreciere revin celor care au asigurat tehnoredactarea și machetarea, procesarea, activitatea de pre-press și tipărire. Coordonații: Gheorghe Vaida Muntean - director general și Vitty-Christian Chiran - director.

Următoarea lucrare are termen de realizare în penultima lună din 2012, cu date statistice inclusiv pentru anul școlar universitar 2010/2011.

Se apreciază că, pentru toate categoriile de utilizatori, datele și informațiile publicate vor asigura, la un moment dat și pentru diferite perioade de timp, cunoașterea evoluțiilor din procesul de învățământ din țara noastră.

Grupaj realizat de
Ec. Ioan B. GÂLCEAVĂ
Ing. ec. Grigore GRAMA
(Societatea Română de Statistică)